

Ordliste  
til  
skuespil af Shakespeare  
oversat  
Valdemar Østerberg

af  
Glenn Madsen

København

2021

*Ordlister til skuespil af Shakespeare oversat af Valdemar Østerberg.*

København, 2021. © Glenn Madsen.

Alle rettigheder forbeholdes.

Alle ord er blevet verificeret ved hjælp af gænske ordbøger:

Ordbog over det danske sprog.

Gammeldansk ordbog,

samt en række dialektordbøger.

# Ordliste

til Skuespil af Shakespeare oversat af Valdemar Østerberg

*afbigt*, bøn om tilgivelse for en forseelse, undskyldning  
*affordre*, forlange af en at han skal udlevere el. give noget  
*afhjemling*, bekræftelse (at retshandling er udført efter bedste skøn), give hjemmel for  
*aflægs*, som egner sig til at aflægges, kasseres  
*afse*, vende blikket bort fra, lade være at betragte; se bort fra  
*afvigte*, sidste  
*agn*, madding  
*agrar*, landmand  
*agter føje*, bryder sig lidet om  
*akselskærf*, en slags overstykke el. sjal båret af kvinder  
*allenstund*, altid  
*alle-sjæles dag*, i den katolske kirke mindededag for de afdøde  
*alt*, helt, aldeles, ganske; også mere ubestemt med forstærkende betydning  
*anbedragende*, dvs. andragende  
*anbetro*, betro  
*andrage*, bede; anmode, ansøge om  
*angle efter*, søge at opnå noget ved at friste el. lokke  
*angler*, fiskekroge  
*anlangende*, dvs. anbelangende: angående  
*anløb*, angreb, anfald  
*annamme*, modtage; tage, tilegne sig  
*anslag*, plan; rænke  
*ansvare*, at stå til ansvar for; svare el. indestå for  
*anthropofag*, menneskeæder  
*antipoder*, person der lever på det diametralt modsatte sted på jorden  
*antvorde*, overdrage  
*arg*, ondsindet, modbydelig  
*argo* = ergo  
*arm*, stakkels, fattig  
*arv*, *faldne arv*, dvs. arven kan nu erhverves  
*ave*, tæmme, tvinge, straffe. tugte  
*avind*, had, nag  
*aviso*, lille hurtigt orlogsfartøj (til meldetjeneste)

*bagspor*, om spor som hunden følger i gal retning  
*bakkelse*, småt bagværk  
*balg*, skede  
*balge*, stikke i skede  
*balke op*, stable op så de danner en forhøjning  
*balke*, opkaste en vold, skillerum  
*bande*, forbande  
*basilisk*, fabeldyr med dræbende blik; ifølge folketroen udstyret med næb, klør

og kongekrone  
*bastonade*, stokkeprygl især under fodsålerne  
*batader*, kartofler  
*bavne*, bål  
*bavnelys*, bål anbragt på et højt sted, som signal i krigstilfælde  
*bede* n., en rodfrugt; kastreret vædder  
*bede*, jage, dræbe  
*bedested*, sted, hvor man holder hvil under rejse.  
*bedækning*, mandskab  
*befol* = befalede  
*befragte*, fragte  
*beføre*, beskyldte, anklage  
*begegne*, komme i møde, træffe  
*begyde*, gyde, hælde på, over (noget)  
*behænde*, hurtigt; behændigt  
*beklakke*, bagtale  
*beklikke*, bagvaske, tilsøle, tilsmudse  
*beklippe*, forkorte, afpasse; afklippe  
*beldepels* (*bald jerkin*), flået el. skaldet pels  
*beldepels*, fyldebøtte  
*belyve*, lyve én noget på, bagvaske  
*benedicite*, I velsigner  
*beredte klinge*, parate klinge  
*bero*, vente  
*beråd*, overvejelse; betænkning  
*beråde*, overveje, tænke over  
*bese*, se på; overveje  
*beseglt*, anbringe sit segl på noget, lukke med segl  
*besked*, gøre *Jer besked*, (god) fyldest, tjeneste  
*besked*, med *besked*, forstand, klogskab  
*besove*, beligge, have samleje med  
*bespændt*, udspændt, udspilet; ”bristefærdig”  
*bestede*, begrave, jorde  
*besværinger*, udgifter  
*bevirke*, fremkalde  
*bevise en over med*, overbevise en  
*bevågen*, gunstig stemt, hengiven  
*bierfidler*, tarvelig musikant  
*billig*, rimelig  
*billigvis*, med god grund, med billighed  
*bimpel*, tønne til brændevin el. øl  
*bindhund*, (bidsk) lænkehund  
*bisam*, moskus  
*bjælde-vædder*, klokkefår  
*bjærgsom*, stræbsom, driftig, som skraber til sig  
*blegner*, små vabler  
*blide*, bered med, blidhed; sagtomdighed  
*blområdne*, fuldstændig rådden, især om indre råddenskab

*blostre*, blomst, bæger og kronblade  
*blot, stille en*, udsætte uden beskyttelse, prisgive  
*blot, stille sig*, ubeskyttet, ikke dækket mod angreb  
*blu*, undseelse, skamfølelse, blufærdighed  
*blænde noget af*, afblænde  
*blænker*, soldat hørende til en mindre afdeling der udsendes for at optræde i spredt orden;  
 patruljesoldat  
*blødne*, blødgøre; milde  
*blødtindfældte*, blødt sig tilpassende  
*bold*, dristig, modig, herlig, skøn  
*bolle*, større skål, terrin  
*bomand*, landbruger, gårdmand  
*borg n.*, kredit  
*borge (1)*, garantere, indestå for  
*borge (2)*, låne; tage på kredit  
*borge, borget mønt*, låne, give på kredit  
*borgen*, forsikring, sikkerhed  
*bradsindsslagne*, slået med hidsighed, heftighed  
*brandaks*, aks der er angrebet af brand  
*bredfyldte*, fyldte til randen  
*brik*, træallerken, smørebræt  
*briks*, narens våben, som består af sammenlagte tynde stykker træ, som ved slag giver en  
 skrællende lyd  
*bringe sig op*, skaffe sig fremgang, gøre karriere  
*brod*, brænding  
*brog*, klædningsstykke der dækker legemet fra bæltstedet til knæet  
*brudt overtvært*, tage en rask beslutning, gøre kort proces  
*brukket*, brækket  
*brumbasse*, kanon  
*brydebasse*, stærk voldsom person  
*brydsom*, som volder bryderier, meget besværlig  
*brynde*, heftig brændende lidenskab  
*bryner*, rynker brynene  
*bræmme*, yderste kant; rand  
*brøsigthed*, hovenhed, hovmod  
*brøst*, skade, mangel, fejl  
*brå*, øjenlåg, øjenbryn  
*buebro (watery arch)*, regnbue  
*bugvrid*, kolik  
*bukkenatur*, liderlige natur  
*buksebrog*, bukseklap  
*buldne*, angrebet af betændelse hvorved der afsondres materie  
*bytting*, skifting: troldebarn der er byttet med et menneskebarn; om menneskebørn  
 der opfostres hos overnaturlige væsner  
*bældet*, stor på det, overmodig  
*bælgeflicker*, buntmager  
*bælger*, bæller  
*bænkevælling*, sammenjasket mad, ruskumsnusk

*bæstisk*, dyrisk  
*bøde*, reparere, lappe  
*bøge*, brøle  
*bølgeguden*, Neptun  
*børlig*, tilbørlig, passende  
*børs*, pengepung  
*børstegalt*, vildsvinehan, som rejser børster  
*både* n., gavn, nytte  
*bårkne*, barkedede  
*båse*, anbringe i en bås

*ceder*, navn på et nåletræ  
*centurie*, befalingsmand

*dagliv*, hverdagsliv  
*dannemand*, brav agtværdig mand  
*davre*, morgenmåltid, frokost  
*davre-emte*, historie, eventyr fortalt til morgenmaden  
*delere* n., de der udsletter, tilintetgør  
*deran*, *er jeg grimt deran*, stedt  
*derhos*, yderligere, desuden; samtidig  
*desmer*, betegnelse for moskus  
*desmer*, sekret af desmerdyret  
*devise*, motto, valgsprog, sentens  
*Dieu vous gard...*, Må gud være med Dem – Og med Dem Deres tjener.  
*digre ord*, vægtige, værdifulde ord  
*dikke*, at berøre let eller slå let, kilde en.  
*diskurs*, samtale  
*djærve klædning*, gammeldags, kraftig, lidt grov klædning  
*dobbel*, hasard spil især m. terninger  
*doglæp*, hos kvæg: den hudfold, der fra halsen strækker sig ned mellem benene  
*domsbasun*, dommedagsbasun  
*doner*, snare til fangst af fugle  
*drages på*, trækkes på  
*drejelad*, drejebænk  
*dril se på dril og trods*  
*drog*, døgenigt, uduelig, sløv person; usling, kryster, fæ  
*drøser*, drysser  
*drøveligt*, bedrøveligt  
*drøvet*, drøjt  
*dude*, giftigt rajgræs  
*dulérkniv*, dolerkniv: halvmåneformet kniv til læder og skind  
*dulgt*, skjult  
*dumsnude*, dumrian  
*dunstig*, ubehagelig lugt; fyldt af tåge  
*dvælgs*, groft lærred (sort)  
*dybe noget ud*, at frembringe en fordybning i noget  
*dyderlig*, dydig

*dydsiret*, især om kvinder der udmærker sig ved dyd  
*dyndtorsk*, doven, dorsk person  
*dyrtid*, mangel el. knaphed på noget  
*dølge*, skjule  
*dølgsel*, døjelse; det at udholde lidelse  
*dør*, *kaste noget på dør*, jage på døren, ud af huset  
*dåre*, bedåre, henrive  
*ebbe*, være i aftagende, nedgang, synke  
*ed (oaths)*, forsikring  
*edelig*, bekræfte ved ed  
*edelmand*, adelsmand  
*eder*, *hans eders klang*, erklæringer, forsikringer  
*edret*, forgiftet  
*eftergå*, efterfølge  
*egen*, særegen  
*elende*, elendighed  
*end om*, men dersom  
*end om ... nu*, (men) sæt ... nu at, hvis ... nu  
*end til en bøn?*, selv til en bøn?  
*enfold*, ærlighed, oprigtighed  
*ening*, enighed  
*epitaf*, gravmæle  
*eragte*, agte, have i sinde; mene  
*erfor* = erfarede  
*erholde*, få, opnå  
*erlagde* af *erlægge*, betale; erstatte, gengælde  
*erts*, malm  
*esperance*, (frisk) mod, håb

*fade*, flove, åndløse  
*fakke*, gribe; fange  
*fanget af*, dræbe anskudt el. fanget vildt  
*fanter*, snappe efter vejret, gispe af varme  
*fasjong*, måde, facon  
*fast*, sikkert; næsten; omtrent  
*fastalavn*, *rende fastalavn*, deltage i fastalavnsløjer  
*feberfast*, bliver ikke påvirket af feber  
*fedesti*, sti hvori svin, gæs osv. fedes  
*fejre*, fager, favre  
*fjandango*, fandango  
*fjæle sig*, skjule sig  
*fladkrave*, navn på en blomst  
*fladlængs (flat-long)*, fladt  
*flak*, flad; sted hvor der fladt vand, fladbundet  
*flakt*, flækket  
*flanedorte*, letsindig, overfladisk kvinde  
*flasketrøjet*, d.s.s. flasket trøje: finere trøje, kvindedragt.  
*fledført*, person som p. gr. alder, fattigdom får ret til livslangt ophold i andens husstand

mod at opgive rådighed over sin formue, arveret  
*fline*, grine hånligt  
*flitsporp*, dvs. pil med en prop på  
*flokker*, tot; trævl  
*flæk*, plet, sted  
*flunke*, blinke, glimte, stråle  
*fodfald*, kaste sig eller knæle ned foran en.  
*fodse*, sparke  
*fole*, ung hest  
*folie*, forskønnende baggrund  
*for vist*, sandelig, utvivlsomt  
*forasede*, udasede, udmattede  
*forbeder*, person som beder for eller går i forbøn for en anden  
*forblæse*, ødelægge el. beskadige ved at blæse (for stærkt)  
*forbryde sit liv*, gøre sig skyldig til at miste, fortabe sit liv  
*forbryde*, overtræde et påbud, forsynde sig (i høj grad)  
*forbud*, forvarsel  
*forbulnet*, bulnet  
*forbunden*, taknemmelig, hengiven  
*fordriste*, vove  
*forekommer*, kommer i forkøbet  
*forente* = forenede  
*forfangen*, sygdom hos hest der gør dyret halt  
*forfare*, ødelægge; forfalde  
*forfaren*, erfaren; klog; dygtig  
*forfiske*, overfiske, ødelægge fiskeriet  
*forflygtige*, udviske; gøre overfladisk  
*forfødde*, sætte nye fødder i strømperskafter, støvleskafter  
*forgiftige*, onskabsfulde, forpestede  
*forgrave*, nedgrave  
*forgruble*, gruble for meget  
*forhjælpe*, hjælpe  
*forhærge*, hærge  
*forklage (for)*, føre klagemål over, melde (til), klage over,  
*forkneben*, tilbageholdende; forbeholden  
*forkomme*, gå tabt  
*forkorkede*, omdannet til kork  
*forkrydre*, krydre, ovf. forfinet  
*forkrympe*, få til at krympe sig sammen  
*forlede*, vise en gal vej; føre på afveje  
*forledelse*, det at føre på afveje  
*forlene*, give noget som len; overdrage brugsretten til noget  
*forloren post*, forloren skilvagt; skilvagt på livsfarlig post  
*formene (1)*, berøve en retten til noget  
*formene (2)*, mene, antage, tænke på  
*formumning*, det hvormed man skjuler, tilsløre sig  
*formæles*, bliver gift; forenes  
*fornemmelig*, som kan fornemmes



*forproppe*, proppe til overmål  
*ferraske*, overraske, overrumple  
*ferruske*, ruske i uorden, i stykker  
*ferrusket*, forpjusket, forreven  
*forsand*, i sandhed  
*forse*, forudse, forvente; sørge for  
*forskrive*, afstå fuldstændigt til en anden  
*forskriver krigsbehov*, bestiller krig  
*forskrækkelig*, forfærdelig, frygtelig  
*forskyldte*, være skyld i, årsag til  
*forskyldt*, fortjent  
*forslag*, med *forslag i*, det forslår, har varighed  
*forslagen*, snild, listig, udspekuleret  
*forsoren*, rask på det, sorgløs gemtylig (noget respektløs)  
*forsorg*, omsorg  
*forsplitte*, adsplitte (fuldstændig)  
*forsvoret* se *forsværgelse*  
*forsværgelse*, afsværgelse, fornægte, forsage  
*fort* (1), rask, hurtig; af sted  
*fort* (2), vedvarende, uden afbrydelse  
*fort*, så *rinder verden fort*, bort, af sted, hurtigt, raskt  
*forte*, skynde sig  
*fortrykke*, underkue, undertrykke  
*fortræden*, uvillig, trodsig; doven  
*fortrådte*, undertrykte, underkuede  
*forvart*, bevaret  
*forvende*, give en anden retning  
*forvendes*, give noget et andet udseende  
*forvendt*, vrangt vendt, fordrejet, udartet  
*forvirrelse*, forvirring  
*forviske*, udviske; utydeliggøre  
*forvisning*, sikkerhed, garanti; vished, overbevisning  
*forvorpen*, ondskabsfuld, fræk  
*forvoven*, overvurdere sig selv, dumdrigtig  
*forvrængte* = forvrængede  
*forækles*, gøre en led ved, give en afsmag for noget  
*fourage*, foder, især hestefoder  
*foureren*, af *fourer*: underofficer der sørger for et kompanis' regnskaber,  
 proviant og indkvartering  
*fripostig*, fræk; frimodig  
*frispil*, dvs. frit spil  
*fromme*, gavn, nytte, fordel  
*fruentimmer*, som skældsord: kvinde af simpel stand og optræden; usædelig kvinde  
*fuldgod*, meget god, god nok  
*fuldtro* (1), fuldstændig stemmende med virkeligheden el. sandheden  
*fuldtro* (2), ubetinget el. inderligt trofast  
*ful*, rådden; grim, styg  
*fule*, onde, lede; gå i forrådnelse

*Funtus*, fundet jvf. Heureka  
*fy dig an!*, fy dig!, fy!  
*fæisk*, dyrisk, indskrænket (som et dyr)  
*fældetiden*, løvfaldstiden  
*fællig* n., fællesskab, forbund  
*fællig*, fælles  
*fæst* = fæste  
*fødselsmærke*, modermærke  
*føje* (1), fuldestgørende grund, berettigelse (*med/uden føje*)  
*føje* (2), i ringe grad, lidet;  
*følgagtig*, lydig; føjelig  
*følge lig*, gå til begravelse  
*følgestreng*, konsekvens; stringens  
*føre det ud*, udføre det  
*førre*, før  
*fårkok*, fårekylning

*gabhals*, person som råber, bruger mund; sladderhank  
*gagat*, sort smykkesten  
*galan*, kavalier; neds. elsker især gifte kvinders  
*galfrans*, overdreven lystig og kåd person; galning  
*galloglasser* (*gallowglasses*), sværtbevæbnet irsk fodfolk  
*galon*, svært dekorationsbånd til besætning på tøj  
*galonere*, besætte el. pryde med galoner  
*galt*, orne  
*gammen*, glæde; morskab  
*gangerpilt*, dreng der går ærinder, page  
*gante*, holde for nar, narre  
*gavnsværk*, et gavnligt værk  
*gebet*, område  
*gedeblad*, navn på plante  
*gedulgt*, hemmelig  
*gefjæs*, fjæs  
*gefærlig*, farlig  
*gehalt*, indhold  
*gelejd*, ledsage, følge  
*gelejde* n., følge, ledsager  
*gemæng*, håndgemæng, slagsmål  
*genegen*, tilbøjelig  
*gevalt*, hjælp  
*gevandt*, langt folderigt klædningstykke  
*gild*, skøn, smuk  
*gigtisk*, lider af gigt  
*gilding*, kastrat, kastreret person  
*gire*, afvige fra kursen; slingre  
*give alting op*, kaste op  
*give føje*, beføjelse, berettigelse (til noget)  
*give sig ind at lyve på* se lyve

*givtighed*, frugtbarhed  
*gjaldernhorn*, horn der gjalder, giver genlyd  
*gjord*, rem  
*glansblad*, folie, forskønnende baggrund  
*glar*, glas  
*glavind*, lanse el. spyd  
*glente*, navn på en rovfulg  
*glipslag*, dvs. et mislykket slag, et slag der ikke rammer  
*glug*, mindre åbning i mur, væg, tag osv.  
*glug*, øje  
*gløddorm* (*glowworm*), Sankt Hans-orm  
*gneldre* (1), skænde; true; tale med arrig skingrende stemme  
*gny*, støj, stærk bulder  
*goddædig*, godgørende  
*gode*, *se dig selv til gode*, gavn, fordel, lykke  
*godhedsfyldt*, fyldt med godhed  
*godtkøbs*, billig  
*gol* = galede  
*grams*, kaste i flæng til flere, således at disse indbyrdes må kappes  
*gran*, *ikke det gran*, fnug, ubetydelighed  
*gran*, smule  
*grant*, klart, tydeligt; nøje  
*grej*, utvetydig, tydelig, klar  
*grif*, fabeldyr, oftest med underkrop som en løve, hoved, hals og vinger som en ørn  
*grime*, gøre sort, sværte  
*grimming*, grum, vild, rasende  
*gripomenus*, politibetjent, vægter  
*grov* = gravede  
*grue*, *kan aldrig grue*, føle stærk angst, rædsel el. gru  
*gryssen*, *et gryssen*, en smule  
*grædemand* (*man of salt*), sml. grædekone  
*grøde*, gå i *grøde*, komme i vækst  
*guldbørs*, pung med guldmønter  
*gule syge*, gul misundelse dvs. jalousi  
*gunst*, særlig velvilje, venlighed, opmærksomhed  
*guse* n., tåge  
*gæk* n., tåbe, tosse  
*gække*, narre, drille  
*gærde*, danne, rejse, sætte gærde  
*gødsken*, gødning  
*gådemørke* (*mysteries*)

*haberdudas*, kraftigt slag el. hug; lussing  
*habitus*, legemsydre; åndlige tilstand  
*hadelig*, forhadet, adskyelig  
*hallunk*, slet person, bedrager  
*hanesten*, ædelsten som mentes at være dannet i en hanes mave  
*hanredersk*, det at være (blive) hanrej

*hansel*, forskud; pengesum på forskud  
*harm, dagens harm*, fortræd, genvordigheder  
*harm*, smerte, sorg, krænkelser, vrede  
*hart*, næsten  
*haserne*, skallerne  
*havgase* = havgasse  
*hedspore*, person som besidder stor dristighed; iltert, uroligt, lidenskabeligt gemyt  
*hege*, hæge, rygter, passe, pleje  
*hegne*, ovf. beskytte, værne  
*hegte*, fængsel  
*held ham*, hvilket held, hvilken lykke for ham  
*helg, enlig helg*, fred, fredhellighed  
*helg, ret og helg*, helligdag (man holder ikke ret på en helligdag)  
*helse*, sundhed;  
*helsebod*, helbredelse  
*helsen*, godt helbred; helbred  
*helvedlumpne (hell-hated)*, hadet af helvedet  
*helvedsbrynde*, helvedsild  
*henfærd*, død  
*hense på*, tage i betragtning  
*herre jemini*, herregud  
*herrejé*, herregud  
*hilde*, sætte bånd på, binde; holde fast, fange  
*hindsnert*, pidskesnert af hinder  
*hinke*, halte  
*hinter*, hindring; bagved  
*hjemle*, overdrage; garantere  
*hjemmefæet (fools at home)*, fæet, fjolset hjemme  
*hjemmel*, lovlig adkomst til el. besiddelse af noget; kvalificere til noget  
*hofbud*, bud fra kongen; kongelig befaling  
*hopdans*, dans med mange hoppende trin sml. Hopsa  
*horseplag*, hoppeplag  
*hov*, hoveriarbejde  
*hove*, ved hove, hoffet  
*hovetort*, dvs. hovedord = navneord  
*hu (1)*, sind, sindelag, tanker  
*hu (2)*, lyst; attrå; tilbøjelighed  
*huk*, del af hav som skærer sig vinkelret el. kileformet ind i land; vig  
*huld, blive nogen huld*, gunstigt stemt, få vist nåde  
*huld, hulde sol*, behagelig, skøn, venlig  
*huld, n.* fyldighed, kødfuldhed  
*huld, være nogen huld*, tro, trofast, hengiven  
*huldrig = huldsalig (1)*  
*huldsaglighed*, nåde; venlig nedlædende; meget venlig  
*huldsalig (1)*, nådig; venligt nedlædende; meget venlig  
*huldsalig (2)*, livsalig, indtagende  
*huldskab*, troskab, hengivenhed  
*hulvej*, vej med høje skrænter til begge sider

*hunderakker*, hundefanger  
*hunderose*, vild rose  
*hvad heller*, eller  
*hvad*, hvilken  
*hvalte* = hvælvede  
*hververpenge*, penge for at hverve  
*hvi*, hvorfor  
*hvid*, skilling, øre  
*hvidlevrede*, feje  
*hvidsild* (*white herring*), frisk sild; saltet men ikke røget sild  
*hvor på lag*, hvor (omtrent)  
*hvorhos*, hvorvel  
*hvorvel*, skønt, uagtet  
*hybenkratser*, hybenkradser  
*hykkelsk*, hyklerisk  
*hysken*, nødtørftshus  
*hække*, om fugle: parres, yngle; bedrive utugt  
*hældørethed*, som hælder med øret som tegn på fromhed; hellig; skinhellig; verdensfjern  
*hæles*, skjules; søger ly; klare sig  
*hælv*, halvdel  
*højlig*, i høj grad  
*højvelvisdom*, stor ophøjet visdom  
*hønsegræs*, forskellige planter, som høns æder  
*hørig*, være en hørig, lydig, underdanig  
*håndgangen*, trofast, pålidelig; lydig, villigt redskab  
*hån*, ringagt, foragt, hån  
*hårene*, få nogen i hårene, ryge i totterne på hinanden

*ibag*, *ifor*, bagved, foran  
*Ibsskal*, skallen af kammermuslingen, båret på hat og kappe af pilgrimme og ofte benyttet som skjoldmærke  
*id*, stræben, virksomhed, gerning  
*idel*, lutter, bar, ren, udelukkende, intet andet end  
*idelige*, bestandige, vedvarende  
*igå med*, fortrolig med  
*ihvem*, hvem (end)  
*ihvor*, hvor (end)  
*ihvor*, hvordan, hvorledes (end)  
*ikkun*, kun, ikke uden  
*il*, hast, hastværk; stærk fart  
*ild-drage*, drage der udspyr ild; ildkugle  
*ildklemme*, ildtang  
*ildne*, opildne, opægge  
*indbryderi*, (ukaldet) indblanding i andres sager; trænge ind (med magt og voldsomhed)  
*inden føje*, om kort tid  
*inderligste*. det der ligger inderste  
*indisk guld*, indisk gult  
*indliste*, bringe ind ubemærket el. ved list

*inkommodere*, besvære  
*inår*, når  
*isop*, krydderplante  
*item*, fremdeles, også, ligeledes  
*iversyg*, misundelse, jalousi

*jo, at jo vor elskov*, ikke  
*jordrøg*, røg el. damp fra jorden; tåge der ligger tæt ved jorden  
*julemærke*, kendemærke; varselsmærke  
*junker*, en adelsmand som endnu ikke er blevet ridder  
*junkre*, at opføre sig som en junker; at leve flot  
*justement*, retfærdigt; netop  
*jærtegn*, kendetegn, -mærke; varsel, tegn  
*jævne*, bringe til ophør, ud af verden (ved forlig)  
*jævn god*, jævnbyrdig  
*jævnlige*, ligemand  
*jævnt hen*, stadigvæk, bestandig

*kabuds*, hue med klapper til at knappe for ørerne og munden  
*kabyler*, nordafrikansk folkestamme: berber  
*kaftan*, lang overklædning til mænd  
*kalkbrus*, det bruser, da man kommer kalk i væsken.  
*kakodæmon*, en ond eller slet dæmon.  
*kalas*, lystig (drikke)gilde  
*kalk*, bæger  
*kammerlud*, urin  
*kanarisekt*, vin fra de kanariske øer  
*kans*, gunsti lejlighed; heldige forhold  
*kant og klar*, fiks og færdig, parat  
*kapriol*, krumpspring  
*kapsun*, tømme, grime til hestedressur  
*kapun*, kastreret hane  
*karake*, stort fragtskib  
*karette*, karetskildpadde  
*karriolhest*, overf. stivindethed, stædighed. En *karriol* er en slags tohjulet enspænderkøretøj til personbefordring. En *karriolehest* er en hest der (til stadighed) går for en karriol  
*karuds*, karpefisk  
*kasus*, stilling, tilstand; forhold  
*katost*, navn på en plante  
*keg* = kiggede  
*kende*, kendetegn  
*kending*, bekendt  
*kermesse*, årlig fest for kirkebygningens indvielse; stort marked knyttet dertil  
*kerner* (*kerns*), letbevæbnet irsk fodfolk  
*kerte*, (stort voks)lys  
*kerub*, engel, især den der med flammesværd vogter paradiset  
*kiger* = kigger  
*kimse*, slå med nakken o. lgn. som udtryk for foragt

*klaffer*, bagtalelse, sladder  
*klamamus*, nedsæt. betegnelse for en meget lang el. omstændig skriftlig redegørelse  
*klapper*, klapper ved jagt  
*klarere for*, betale  
*klarlig* = klart  
*klemsel*, det at blive klemt, trykket; trængsel  
*kleresi*, præsteskab, gejstlighed  
*kleristorierne*, en række vinduer i den del af midterskibet i en kirke der stikker op over sideskibet  
*klissede*, *klisset*, klæbrige, fedtede, klistrede  
*klystersprøjte*, sprøjte til indsprøjtning af et afføringsmiddel; klystel = lavement  
*klædebon*, klædningsstykke el. klædning  
*kløgen* af *klyve*, klatre  
*kløgen*, opkastning, væmmelse, kvalme  
*knebber*, snakken  
*kniks*, neje  
*kniplebræt*, lille skråtstående udpolstret bræt til at kniple på  
*knubbe nogen*, slå, støde, puffe nogen  
*knubbet*, *vise mig knubbet*, stridig, trodsig; gnaven  
*knyr du*, mukker el. mumler du  
*knækbener*, person som knækker i benene, rystepeter  
*kok*, hane  
*kolden*, koldesyg, koldfeber  
*kolokvint*, frugten fra en plante af græskarfamilien  
*kommers*, sjov, lystig støjende adfærd  
*konelod*, den arvepart som tilfalder konen el. enken i et bo  
*konfidus*, fortrolighed  
*kongeslag*, svær trækølle  
*korasje*, mod  
*kormis'dag*, i den katolske kirke fest for korssets hhv. genfindelse og ophøjelse  
*kratte*, kradse  
*krigsbespændt*, opsat el. forhippet på krig  
*krille*, kilde, klø  
*kritme*, klø mig (en ed)  
*kry*, overmodig, stolt, dristig, selvtilfreds  
*krydslyn* (*cross lightning*), lyn der kommer fra flere sider  
*kryste*, klemme, knuge ømt, lidenskabeligt  
*krøblet*, misdannet, forkrøblet  
*krøge*, gøre el. blive krum, kroget; krumbøje  
*kuldlyst*, sikret arveret  
*kule*, grube; stor dæksluge midtskibs  
*kulsvier*, person der fabrikkerer trækul  
*kumte*, krans, der anbringes om hestens hals  
*kundbar*, klar, åbenbar, almen kendt  
*kunstigt*, kunstfærdigt; dygtig, kyndig  
*kurage*, tapperhed, (frisk) mod  
*kvag*, itu  
*kvide*, bekymring, sorg

*kvinkelere*, klimpre, kvidre  
*kvitte gælden af*, gøre afregning  
*kvæder*, n. en frugt  
*kvæder*, synger højtideligt  
*kvæge*, vederkvæge, forfriske, styrke  
*kvær*, rolig, stille  
*kværken*, halsen, struben  
*kyper*, opvarter, bødker  
*kæpper i hjul*, skaber hindringer, ødelægger  
*kæremål*, klagemål, klage  
*kærlingeskarn* = kællingskarn  
*kætting*, kæde af spinkel art  
*kæve* = kæbe  
*køs* = kysede af kyse  
*køter*, bastardhund  
*kå*, allike,  
*kålhøgen*, indbildsk, overlegen, kæphøj  
*kålraber*, *dænge til med*, latterliggøre

*labras*, læbe, forkert latin for *labrum*  
*lade af*, holde op med  
*ladegård*, arvlsgård  
*lader*, måden at føre sig på, manerer  
*langmodig*, tålmodigt udholdende el. ventende  
*latun-smørstikker*, undersøger smør med et messingredskab  
*lave, sætte sig i lave*, sætte sig til rette, gøre sig rede  
*lebendig*, levende, livlig, (i høj grad livslysten)  
*ledde*, led  
*lede noget op*, finde ved at lede, opsøge  
*ledebånd*, gangbånd til børn (el. dyr)  
*ledemod*, led, lem  
*ledingsfærd*, krigsfærd  
*lejermål*, samleje uden for ægteskabet  
*liberi*, uniform  
*liberierne*, tjenerne  
*lide, under lide*, skrånende side af bakke  
*lider, dagen lider*, skrider frem, nærmer sig sin afslutning  
*ligeretten*, ligestillethed  
*ligervis*, ligeledes, desuden; på samme måde  
*liggende fæ*, rigdom bestående af løsøre, penge osv.  
*lin*, linned (klædningsstykke), lærred  
*lirker for frygten*, indynder sig hos, gør sig lækker for frygten  
*liste* = list  
*liste til*, overliste, narre; smigre  
*livknægt*, en herres personlige tjener, rideknægt  
*livne*, blive levende, få liv, live op  
*livtag*, tag i brydning: tager modstanderen om livet  
*los, løs*



*lov, et lov, ry, ros, dygtighed*  
*love for nogen, være glad, taknemmelig*  
*love nogen, prise*  
*luf, tyk vante, handske*  
*lumskelig, lumsk*  
*lunt, bære noget lunt, skjult, hemmeligt*  
*lurifas, lurifaks*  
*lutre, rense*  
*luven, vindsiden; tage luven fra én, besejre, overvinde én*  
*lyde, fejl, mangel; svaghed*  
*lydfolk, vasalfolk*  
*lydtrold (vassal), jvnf. lydfolk*  
*lysånd, ånd der menes at bo i el. vise sig som lys*  
*lyve på nogen, tale usandhed om nogen, bagvaske*  
*lyve, give sig ind at lyve på, dvs. lyve*  
*lægge vind på, sætte sin kraft, energi ind på; bestræbe sig for; lægge vægt på*  
*læmmetiden, tiden hvor får føder lam*  
*lærdmand, en lærd studeret mand, videnskabsmand*  
*læssereb, reb til et hølæs*  
*løfterige, rig på løfter*  
*løjbænk, en poltret bænk til at ligge og hvile på*  
*løn, i løn, skjult, hemmeligt*  
*løndom, hemmelighed; det skjulte*  
*lønlig, som er skjult el. ønskes skjult, som foregår i løn*  
*lønråd, hemmelig råd el. plan, lumsk forræderisk plan*  
*lønverden, den okkulte verden*  
*løsning, frigivelse, befrielse*

*made, eng*  
*magefri, ligemand*  
*malefikant, forbryder*  
*malkontent, utilfreds*  
*malvasier, en sød hedvin*  
*manken, brudt på manken, på hest: beskadigelse af mankepartiet fremkaldt ved  
seletøjets el. sadlens tryk*  
*mantel, kappe, kåbe*  
*marelokke, indfiltret pandelok*  
*marmorhimlen (marble heaven), dvs. den evige (ubevægelige) himmel*  
*marre, sandelig, minsandten (mild ed)*  
*marri = marre*  
*mask, mæsk (af mæske)*  
*mask, svin og mask, svinefoder*  
*mat, kammerat*  
*mattet, gjort mat, svækket, afkræftet*  
*medhandle, behandle; handle sammen med en anden*  
*mejer, spindeldyr (et insekt)*  
*meldug, plantesygdom: hvidligt over træk på planter, forårsaget af bladlus el. svampe*  
*mellembæger, saml. mellemmåltid*

*memento mori*, husk du skal dø  
*mensvoren*, som har aflagt falsk ed  
*midasføde*, guld  
*middels*, middel  
*mikler*, nedsættende betegnelse for mand, fyr og karl  
*minde min mund*, kysse  
*minde*, n. samtykke  
*minder*, *søvnen minder en*, kommer over en  
*minsæl*, min sjæl  
*minut-oprør (minutely revolts)*, dvs. små, men mange oprør  
*misdaeder*, forbryder  
*miskundelig*, barmhjertig, nådig  
*misligt*, utilfredsstillende; tvivlsom; urigtigt  
*mispel*, busk el. træ, frugten af samme  
*mistvivl*, fortvivelse, modløshed  
*mit pant* [han kaster sin handske]. Akt 5, 3 (s. 406 sp. 1) Albanien udfordre Edmund.  
*moksen*, måske  
*mon, det rette mon*, mål, grad  
*monne*, måtte (udtrykker ubestemthed)  
*mor*, stof (silke bomuld el. linned) som ved appretur har fået et vattet udseende  
*morian*, neger  
*mórser*, morter  
*moskusroser*, roser, hvis duft minder om moskus  
*mulde, søg i mulde*, jorden (som noget forgængeligt)  
*mulkten*, erstatning, bøde  
*mulm*, mørk  
*mulme*, mørkne  
*munke*, prygle, slå; gøre til nar  
*mouse*, fange el. jage mus; stjæle  
*muskatel*, stærk sød vin  
*mælkelever*, er en kujon, jf. hvidlevrede  
*mæske*, svælge i, fylde med (mad)  
*mæsket, mæsket svamp*, opfedet, overfed  
*mørkefugl*, fugl der lever i mørke  
*mørser*, morter  
*måg*, svigerfar, svoger, svigersøn  
*månekalv*, misfoster, idiot  
*måneskifte*, overgang fra den ene månefase til den anden  
*mård*, ung kvinde(pige), mø  
  
*narrebriks*, en nars briks: se briks.  
*nellik*, lille søm  
*nemme*, lære; tilegne sig,  
*nid*, had, misundelse  
*niding*, fej person, usling  
*nidkær(1)*, skinsyg; misundelig; som strengt våger over noget for at ( især et gode)  
ikke skal komme i andres besiddelse, lide skade, gå tabt, forringes o. lign.;  
*nidkær(2)*, brændende af begejstring, iver; meget ivrig

*nidsk*, hadefuld, misundelig  
*nidvers*, spottevers, vers for at håne  
*nissebuk*, nisse  
*nolus volus* = nolens volens, enten man vil det eller ikke  
*nor*, spædt barn, lille glut  
*notabelt*, påfaldende; bemærkelsesværdigt  
*notifiksere* dvs. notificere: give en meddelelse  
*nykkelsk*, får nykker  
*nys*, antydning, få noget at vide, få nys om  
*nys*, for (ganske) nylig  
*nyssens*, (for ganske ) nylig  
*nyt lejligheden*, benyt lejligheden  
*nytte*, anvende; drage nytte af  
*næstendels*, næsten  
*nød*, *et nød*, dum klodset person; et stykke kvæg  
*nøfle*, tildele puf, stød, nap; være på nakken af en  
*nøjeseenhed*, nøjeregnethed  
*nøjet*, tilfredsstillet

*od*, spids af stikvåben  
*okshoved*, vintønde  
*omkomme nogen*, dræbe  
*omsigt*, om en til flere el. alle sider henvendt opmærksomhed; omskuende indsigt  
*op*, *høres op*, (her)oppe  
*opbudsbo*, fallitbo  
*opholde*, bevare; opretholde  
*opvigler*, person som søger at opildne til uro el. oprør  
*ordsnild*, veltalende, rådsnar  
*orlog*, krig, kamp  
*oste*, løbe sammen  
*ottestunden*, bedetime kl. 3 om natten  
*overdåd* = overdådig  
*overdådig*, overmodig  
*overhænge en*, vedvarende plage en, hemsøge en med anmodninger o. lign.  
*overlagt*, overveje, gennemtænke  
*oversvæver mig*, svæver hen over mig  
*overtvært* se *brudt overtvært*

*parmacet*, spermacet, hvalrav, hvalolie  
*parcer*, skæbnegudinder  
*partisan*, stangvåben med et langt og spidst blad  
*perdonnamojere*, undskyld mig  
*pergamot*, gråpærer  
*perse*, pine, plage, presse  
*persejern*, pressejern: stort strygejern  
*persevant*, en herolds medhjælper og underordnede  
*petarde*, portbrækker, murbrækker  
*Phoebus heste*, solens heste

*pindgris*, pindsvinets unge  
*pjadderhas*, vrøvlenar el. lign.  
*plader og volter*, *slå plader og volter*, stikke en plade, lave gale streger  
*plag*, ung endnu ikke udvokset hest  
*plasér*, fornøjelse  
*plat* (1), rent, total, fuldkomment  
*plat* (2), lav, uhøflig  
*plat ud*, lige ud; utilsløret  
*pokulere*, drikke vin; skåle; svire  
*portne* afl. af portner  
*prange*, glimre; prale  
*primler*, primula  
*prise*, jvnf. tage en pris  
*profos*, underofficer, menig  
*provinsroser*, roser fra Provins (fransk by)  
*prud*, fornem, ædel, prægtig  
*pudsenmager*, klovnen i skuespil  
*puf*, få på *puf*, på kredit, på forskud  
*pukke på*, skælde ud over, kritisere, rase over  
*pustel*, materiefyldt blære (på huden)  
*pønitere*, gøre bod  
*på dril og trods*, for at drille og for at trodse  
*påagte*, give agt på, være opmærksom på

*rabin*, jøde  
*rald*, strube, luftrør  
*ramme den ned*, sætte til livs i en fart  
*ramsaltet*, skarp, besk; grov, plump  
*rapir*, lang stødkårde  
*rasper*, taler hurtigt og sjusket  
*rede, til rede*, rådighed; disposition; parat  
*redebøn*, rede til noget, villig, beredvillig  
*redeligt, hold dit ord*, ærligt; uden svig  
*regnepenge*, møntlignende metalstykker der brugtes ved regning på regnebræt, senere brugt som spillemærker  
*rejseløgn (travellers lie)*, løgn om en rejse  
*rejst, vildet er rejst*, har forladt dets leje  
*renegat*, frafalden, overløber  
*retteligen*, med rette  
*rigens*, rigets  
*rigsort*, 1/4 rigsdaler  
*rimes sammen*, ordnes så det stemmer overens, passer sammen  
*rimpe fast på*, sy på (med lange sting) på en skødesløs måde  
*ringst* = ringest  
*rivekok*, dvs. vild hane, der river  
*rose, kompassets rose*, cirkelformet figur med hjullignende inddelinger efter radier  
*rosenkager*, bundfald ved kogning af rosenblade.  
*ruelse*, anger, fortrydelse

*ruffer*, person der fremmer utugt mellem andre personer for egen vindings skyld  
*ruhugge*, den første grove tilhugning af tømmer  
*rumstyr*, larm, uro  
*runken*, rynket  
*rykt* = rykket  
*ræddelig*, rædselsvækkende, rædselsslagne  
*rødne*, rødme, gøre rød  
*røgelsesmand*, røgeriarbejder  
*råd*, styrelse, magt  
*rådd*, råddenskab, noget råddent  
*råder*, rangspersoner  
*rådsår*, materieafsondrende sår  
*rår* = råder

*saddelbrudt*, beskadigelse af ryggen ved sadlens tryk  
*salvet*, serviet  
*samklang*, overensstemmelse  
*sanden*, sandheden, noget sandt  
*sanke*, samle  
*savgrav*, grav ved oversavning af svært tømmer, som lægges hen over graven  
*seglmænd*, mænd der bruger segl  
*sejd*, tryllemiddel (heksesaft, trylledrik) fremstillet ved kogning  
*sejerkront* = sejrkronet  
*sekt*, sød vin  
*sennes*, afføringsmiddel  
*signe*, gøre korsets tegn; lyse velsignelse over  
*sikkerlig*, sikkert  
*sinder*, tjener, smgl. hofsinder  
*sindig*, forstandig  
*sindsot*, sindsyge  
*singot*, gud signe, hilsen til dem som sidder ved bordet og spiser, når en fremmed træder ind; dram; skål  
*sippernippe*, snerpet, pedantisk sirlig  
*skabarak*, langt nedhængende udsmykket hestedækken  
*skabelon*, *hans skabelon*, hele udseendet  
*skaffer*, person der står for indkvartering, bespisning o. lign.  
*skakke*, skråne (ind)  
*skalk*, gavstik, filur; slet, lumsk person  
*skalter*, styrer el. regerer efter forgodtbefindende  
*skam*, *så skam*, en forstærkende ed  
*skamslå*, slå fordærvet  
*skarnpøl*, møddingpøl  
*skel*, *på folk*, forskel  
*skel*, *ret og skel*, hvad der stemmer med rimelighed, gældende vedtægter  
*skellig grund*, gyldig, fornuftig, rimelig grund  
*skellig*, retfærdig (om straf)  
*skelnemærke*, særligt mærke, kendemærke  
*skels*, *så skels*, tilpas, rolig, rigelig

*skiller det ligemeget*, det er lige meget, ligegyldigt, det samme  
*skilte blus*, udstillede, iøjenfaldende blus  
*skindere*, fællesbetegnelse for buntmagere og garvere  
*skjoldmø*, ugift kvinde som bærer våben og deltager i kamp  
*skovkat*, vildkat; los  
*skrabud*, bukke og skrabe bagud med foden: ærbødig hilsen, kompliment  
*skrammerere*, udmaje; udstyre dragt med bræmmer o. lgn.  
*skranten frygt*, frygt forårsaget af sygdom  
*skrantenhed*, det at være skranten  
*skrantning*, svækkelse mht. helbred, syggen  
*skriverads*, skriveri  
*skrubhøvle*, høvle det groveste, store spåner af noget  
*skrædderalen*, spidsborgers målestok, ved bedømmelse af en person  
*skræksom*, frygtsom  
*skrælling*, 1. skræl; 2. svag skrøbelig el. fej person.  
*skræmmet* = skræmt  
*skuddet*, *komme i skuddet*, have lykken, heldet med sig  
*skvalder*, larmende højroset tale, sladder  
*skvaldre*, fare med løs snak, bagtalelse  
*sky*, frygt, ængtelse  
*skylde*, anklage, beskylde  
*skylde*, tilskrive (en) skyld (for)  
*skyllekarl*, en karl der skyller flasker, tøj  
*skynding*, hast  
*skællig* se *skellig*  
*skænk*, gave, foræring  
*skæppe*, måleend.: ca. 17-21 l. (det varierer)  
*skær*, ren, uforfalsket, pur  
*skønne*, forstå, fatte  
*skønsmand*, en person som foretager (afgiver) et sagkyndigt skøn, er beskikket til dette  
*skønsom*, klogt skønnende; indsigtfuld; forstandig  
*skønsomhed*, taknemmelighed; påskønnelse  
*skørlevner*, løsagtig, utugtig mandsperson; horkarl osv.  
*skørtesplit*, indsnit el. udskæring i et skørt  
*slavel*, knippel, kølle; stang hvormed man tærsker kornet  
*slegfredsøn*, søn af elskerinde; uægte barn  
*slire*, komisk: sabel, skede  
*slof*, sove-, senge-, teltkammaret o. lign.  
*sluffe*, slæde uden stænger, hjulbør  
*slutter*, fangevogter  
*slæt*, slag, klokkeslag  
*slå sig op*, have fremgang  
*smedde*, smed  
*smult*, roligt  
*smækfillike*, letfærdig, løsagtig kvinde; skældsord til en kvinde  
*snar*, (meget) hurtigt, rask  
*snel*, hurtig  
*snerte*, ramme med snerten af en pisk: spotte

*snider*, skære, snitte  
*snildt, snildt ord*, klogt  
*snitser*, rus, kæfert  
*snogesang*, en snoget sang, en vildledende sang  
*snusepind*, slang for lemmet? Den originale replik er en grov sjofelhed, derfor ammens  
voldsomme foragelse og vrede.  
*snært* = snævert  
*snøbel*, slubbet, laban  
*snøller*, folder, rynker; ”kruseduller”  
*snørelidse*, bånd til snøring  
*snørkelbække*, snirkelede bække  
*snørt* = snøret  
*snøvs*, humør, besindelse; næse  
*som du så de ting ...*, som om du så de ting ...  
*sorg-eje (fee-grief)*, en bestemt persons sorg  
*sot*, sygdom  
*spange*, spænde  
*spart, leve spart*, leve for få midler  
*spe*, spot  
*specie*, pengestykke  
*spillet pult og bog*, latterliggørende: studeret bøger for at finde svaret  
*sportler*, gebyr  
*spottegøg*, spottefugl  
*sprade*, vise sig, optræde (skabagtigt)  
*sprud*, sprudle, stråle  
*sprængskud*, sprængning af stenmasse  
*spæde, vårens spæde*, væske til at spæde med  
*spæge*, gøre spag, blid, kue, tæmme; afmagre  
*spægelse*, selvtugt, askese  
*spænde krog for*, kaste ved brydning; spænde ben for  
*spændekrog*, krog hvormed noget gøres fast  
*spøge så sildig om*, „spøge” omkring så sent  
*stalle*, om hest: lade vandet, pisse  
*stand*, (om havet) vandstand  
*stand, på stand*, straks, med det samme  
*stande*, stå  
*stave*, falde i staver  
*stavn*, hjemstavn, egl. den gård hvor en person er hjemmehørende  
*stede*, befinde sig  
*stente*, overgang over gærde, mur  
*stifmor*, stedmoder  
*stikbrev*, skrivelse der hemmeligt stikkes til en  
*stilt* = stillet  
*stilt, sov da stilt*, stille, blidt  
*stimand*, fredløs, røver, forbryder  
*stime*, stimle (sammen), myldre  
*stind*, stiv, bevægelseshæmmet  
*sting*, stik

*stob*, bæger, krus, som er lige bredt for oven og for neden; måleenh.: ca. 4 l.

*stod*, flok

*stokfisk*, fisk hængt op på stokke til tørring

*stokhus*, fængsel for soldater og gavede forbrydere

*stokke*, sætte i blok, gabestok

*storhans*, nedsættende om højtstående, fornem person; pralhans

*storlig*, i høj grad; særdeles; meget

*storsynd* (*high wrongs*), en stor synd, dødssynd

*strapade*, d.s.s. *estrapade*, vippegalge

*stridens ret*, dvs. at have ret i striden

*strikkestige*, rebstige

*stræk*, n., evnen til at strække sig

*stræk*, *ad stræk* og *slyngstier*, stier der går ligeud

*stundom*, undertiden

*suder*, skomager; karpefisk

*sulteføde*, mager kneben føde

*supplikant*, ansøger

*svang*, *gå i svang*, går for sig, finder sted

*svar* (1), tung; byrdefuld; vanskelig

*svar* (2), grum, farlig; slem

*svar* (3), betydelig; stor

*svar*, *svar forvirring*, stor forvirring

*svart* (1), besværligt

*svart* (2), meget; i høj grad

*svegen*, svigtet

*svej*, bøjet, krummet

*svinebing*, muret beholder til svinefoder

*svingle*, svinge uregelmæssigt

*svirpe*, svie, gøre ondt

*svullen*, opsvulmet

*svæv*, svæven, det at svæve

*svøbesvirp*, slag af en svøbe

*sykamore*, morbærfigentræ

*syndeskyld*, skyld man pådrager sig ved synd

*sær*, især

*særdeles frygt*, overordentlige frygt

*særkende*, karakteristikum, kendemærke

*særråd*, råde over f.eks. en ejendom (sml. særeje)

*søgne*, hverdage

*søndre*, splitte, slå itu

*søsling*, skærv, skilling

*sår*, såret, skrøbelig

*sårt*, opfyldt af sorg; smertelig

*sårt*, ømfindtligt

*taddergås*, overf.: kvinde der aldrig kan tie stille

*taft*, silkestof

*taifun*, tyfon



*takket*, skibstov  
*taks*, navn på et nåletræ  
*talar*, klædning der når ned til anklerne  
*tande*, væge  
*tarv*, nytte, gavn; behov  
*tarv*, trang  
*tidig*, opmærksom, fuldmoden  
*tidige*, trænger til hvile el. søvn  
*tidkort*, morskab, tidsfordriv, skæmt  
*tigerkallun*, kallun er et slaget dyrs indvolde  
*tiggefærdig*, så fattig at man (næsten) er nødt til at tigge; ludfattig  
*tilsvare*, svare til; yde dækning for, betale  
*torbist*, skarnbasse  
*torp*, mindre gård el. hus, lille klynge huse, lille landsby  
*trang*, nød, armod  
*treding*, tredjedel  
*tren* af *trine*, trådte  
*trende*, tre  
*trimle*, trille; falde om  
*trindt*, *trindt velsignet*, alle vegne, mange forskellige steder  
*trut*, mund  
*tryglevorent*, trygleagtigt  
*tryllespærre* (*spell-stopp'd*), dvs. standset vha. trylleri  
*træls*, trælsom, møjsommelig, besværlig  
*træsk*, (i høj grad) lumsk, rænkefuld  
*trøstig*, uden frygt; ved godt mod; frejdig; trøstende  
*tugt*, optugtelse, opdragelse  
*tugtløs*, skamløs, utugtig osv.  
*tved*, engstrækning  
*tvedragt*, splid, uenighed  
*tveged*, kløftet, spaltet  
*tveje*, en gaffelgren eller -stamme  
*tvi*, udråb der udtrykker afsky el. foragt  
*tykke*, mening, skøn; forgodtbefindende  
*tykkes*, synes; gør indtryk af (at være)  
*tynge*, tyngde, vægt; tungthed, tæthed  
*tyremie*, pisk af en tørret tyrepenis  
*tystne*, blive tyst  
*tække i din adfærd*, den evne el. egenskab at virke tiltalende, behagelig osv.; ynde  
*tælle*, overstryge med tælle for at øge sejlevnen  
  
*ubefæstet ungdom*, ungdom som endnu ikke er blevet sikker i tro, overbevisning, livførelse og principper  
*uddriftede*, uddrevne  
*udhale*, person der føre et erotisk løssluppet liv, libertiner  
*udkarte*, tegne kort  
*udleget sild*, sild som har afkastet rognen  
*udpynte*, pynte på en overdreven, smagløs måde; udmaje

*udskudsting*, ting der skydes ud  
*udså*, at så noget  
*udæskning*, udfordring til kamp  
*ufakket*, ufanget  
*ufordulgt*, utilsløret, åbenlys  
*ufærd*, ulykke, voldelig fremfærd  
*ugræs*, ukrudt  
*uharpede*, urensede; usigtede  
*ulivssår*, sår som medføre døden  
*umag* = umage  
*unse*, 1/16 pund ca. 30 gram (varierer)  
*unze* se *unse*  
*unødt*, utvungen, frivillig  
*uret*, forkerte; urigtige  
*uro*, gøre ængstelig; forurolige; plage; forstyrre  
*uskel*, uret, fortræd  
*uskrømtet*, uforstilt  
*usselig*, ussel  
*utaklet*, uden mast og tilhørende tovværk  
*uvidslagne*, slået med vanvid; vanvittige  
*uwitterligt*, ukendt  
*uår*, ulykkeligt år der er præget af ulykker, krig, epidemier, misvækst o. lign.

*vad*, den jord el. dynd der hober op  
*vadet*, lavvandet sted, vadested  
*vadmel*, groft hjemmevævet uld(tøj)  
*valen person*, lunken, holdningsløs person  
*valen*, kraftløs, slap  
*valkede*, dækket med knuder, misdannelser  
*vallak*, kastreret hest  
*valle*, vandagtig væske der udskilles som affaldsprodukt ved ostefremstilling  
*valne*, følelsesløse  
*vande*, *dagligt vande*, stillestående vand  
*vandflom*, store frem- el. indstrømmende vandmasser; oversvømmelse  
*vandsot*, vattersot  
*vang*, mark, eng  
*vanke*, vandre  
*vare ad*, advare, meddele,  
*vare noget*, tage vare (på), passe (på)  
*varlig*, varsom, forsigtig  
*vederpart*, modstander, opponert  
*vejbred*, plante  
*vejvild*, fare vild, vildfarende  
*velædle*, på niveau med velbyrdige, lavere end højædle og velbårne  
*vidt nok*, i overdreven grad; langt nok  
*vild*, dejlig, ypperlig  
*vilde*, overfalde, overdrage  
*vildgang*, labyrint

*vildig*, partisk; dygtig, velhavende;  
*vilter*, vildfaren, forvirret  
*vind*, *lægge vind på* se *lægge vind på*  
*vinde*, *vinde vendinger*, snørklede, snoede  
*vindfløj*, vejrhane  
*vindig*, drejet, bugtet  
*vindige formodninger*, overfladiske, flygtige formodninger  
*vindjunker*, vindbeutel; spradebasse  
*vindspiller*, vindhund = mynde; dværgmynde  
*vindæg*, æg der er fyldt med luft el. vind; ufrugtbart æg  
*vippespil*, spil til en vippe  
*virke* (*operation*), dvs. planeternes virke (bevægelser) indvirker på  
(har magt over) menneskene  
*visse det*, vugge (barnet)  
*vog* = dræbte  
*vokslin*, liglagen  
*voldgive*, overgive en ting i ens magt, så vedkommende kan bestemme over den  
*vorned*, *at være vorned*, høre under vornedskabet  
*vornedskab*, stavnsbånd  
*vrang*, urigtig, forkert, usand  
*vrippen*, gnaven  
*vrå*, afkrog; tarvelig bolig, hytte  
*vrål*, vræl  
*vunder*, sår  
*væds*, indgå væddemål, vædde på  
*væn*, (såre) smuk, skøn, dejlig, fager  
*væрге*, sværd  
*væverskytte*, (hurtig) skytte  
*våde*, *dom i våde*, hvad der sker af vanvare, sml. vådeskud  
*våde*, fare, modgang, nød; ulykke  
*våde*, nød, kval

*zebedejser*, forstenet pighud (søpindsvin)

*ædelbarn*, adeligt barn; page, ung adelsmand i hoftjeneste  
*ædelig*, adelig  
*ædeling*, person af fornem stand; fremragende adelig person  
*ærerørig*, æreskrænkende  
*ærket*, ærgret (ærgre sig)  
*æske*, at æske nogen, udfordre

*ølost*, drik af øl og mælk el. ostet mælk  
*ørekys*, dvs. hviske så tæt ved øret, at man kysser det

*åndetime*, midnat, det tidspunkt hvor gengangere menes at vise sig  
*årsens tid*, årstid  
*årsgeding*, årsrente  
*årspenge*, årlig understøttelse